

ЧАЛАВЕК САБАКУ СЯБАР?

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Мой знаёмы, які мае ўласную ветэрынарную клініку, аднойчы заняўся падлікам сабачых укусаў і высветліў, што найбольш «куслівымі» з'яўляюцца дробныя сабакі — ёркшырскія тэр'еры, чыхуахуа, кокер-спаніэлі і інш. На іх долю прыпадае каля 80% выпадкаў, а вось на так званых «байцовых» сабак — крыху больш за 3%.

Але ў грамадстве ўсё адмоўнае ўспрымаецца вельмі ярка, і за гэтым людзі не заўважаюць станоўчых прыкладаў. Напрыклад, тыя ж стафардшырскія тэр'еры сёння паспяхова выкарыстоўваюцца ў дзейнасці аднаго з дзіцячых рэабілітацыйных цэнтраў Расіі — яны дапамагаюць хлопчыкам і дзяўчаткам, якія перанеслі псіхалагічныя стрэсы, аперацыі, апёкавыя траўмы.

За ўсю маю шматгадовую дзейнасць у мяне не было агрэсіўных сабак-вучняў так званых «байцовых» парод, значна больш было па-сапраўднаму агрэсіўных і неадэкватных гаспадароў. Таму я ўпэўнены: калі чалавек займаецца выхаваннем і навучаннем свайго сабакі, апошні вырастае адэкватным. А калі яго не даглядаюць, не кормяць і не выхоўваюць, што часта адбываецца ў сацыяльна неабеспечаных сем'ях, то і здараюцца такія трагедыі. Сёння, на жаль, агрэсіўныя паводзіны сталі сустракацца і сярод такіх апырэры добрых парод, як лабрадоры, хаскі. І ў кожнай з падобных сітуацый інаватае не сабака, а яе гаспадар. Сабака ж дзейнічае так, як яму падказвае прырода і як яго навучыў чалавек.

Напрыклад, не так даўно ў Расіі спаніль сур'ёзна пакалечыў 10-гадовую дзяўчынку — сабаку прыйшлося ўсыпіць. А праз некаторы час пацярпелая прызналася, што, калі сабака спаў, яна паднесла да яго вуха дудку і дзьмухнула ў яе. Такая нечаканасць можа і чалавека справакаваць, не тое што жывёлу. Таму

ў кожным выпадку агрэсіўных паводзін сабакі неабходна дасканалы вывучыць усе абставіны і не лічыць яго загадзя сацыяльна неабеспечаным.

— **На вашу думку, ці зменшыць колькасць трагедый забарона трымаць сабак, якія патрабуюць асаблівага абыходжання?**

— Па-першае, трэба сказаць, што вельмі часта ўладальнікамі такіх буйных і моцных сабак становяцца людзі, якія імкнуцца павысіць свой прэстыж. Але мала хто з іх звяртаюць увагу на тое, што кожная парода сабак мае свае псіхалагічныя асаблівасці, якія нельга не ўлічваць.

І забарона — гэта абсалютна не вырашэнне пытання. Як мы ўсе прывыклі: не падабаецца — забараніць і не пускаць! Пажаняныя суграмадзяне, апамятайцеся і падумайце — «паляванне на ведзьмаў» у гісторыі ўжо было. Я лічу, што неабходна больш сур'ёзна падысці да патэнцыйных і цяперашніх гаспадароў такіх сабак. Калі чалавек хоча трымаць, напрыклад, амерыканскага пітбултэр'ера, ён павінен атрымаць даведкі ў наркалагічным і псіхалагічным дыспансерах, прайсці кіналагічныя курсы, абавязкова займацца выхаваннем і навучаннем свайго гадаванца, здаваць экзамены, стаць на ўлік у органах унутраных спраў, мець на сабаку ўсе дакументы і пастаянна абследаваць яго ў ветэрынара, які сочыць не толькі за фізічным, але і псіхалагічным станам сабакі, ды і яго гаспадара.

Неабходна таксама прымяняць значныя па памерах штрафныя санкцыі да тых гаспадароў, якія дзвалюць свайму сабаку гуляць без намордніка ці знаходзіцца ў грамадскім месцы без павадка ці ўвогуле без кантролю.

— **Існуе погляд, што сабакі не пераносяць пах алкаголю і агрэсіўна рэагуюць на людзей, якія выпілі. Ці так гэта?**

Андрэй ШКЛЯЕЎ ведае, як знайсці з выхаванцамі агульную мову.

— Так, я неаднаразова назіраў такія сітуацыі. Справа ў тым, што для сабакі чалавек — таксама сабака, але «няправільны» з яго пункту гледжання. І любячы неадэкватны паводзіны чалавека ён успрымае з насяцяржанаасцю. Алкагольнае ап'яненне, уздзеянне наркатычных сродкаў і нават тытунёвы дым — усё гэта раздражняльнікі для сабакі.

— **Як неабходна паводзіць сябе чалавеку, які сутыкнуўся з агрэсіўна настроеным сабакам?**

— Калі гэта гаспадар сабакі, лепш у такім выпадку звярнуцца да спецыялістаў-кінолагаў. Яны дапамогуць вызначыць, ці зможа чалавек кантраляваць паводзіны і ўвогуле далей выхоўваць сабаку ці, магчыма, лепш аддаць гадаванца ў іншыя, больш падрыхтаваныя рукі.

Несабакаводам раю максімальна пазбягаць сустрэч з такімі сабакамі. Калі ж гэта немагчыма, неабходна вывучыць асноўныя правільны бяспекі. І першае з іх —

пры сустрэчы з сабакам не ўцякаць ад яго. Калі ў вас ёсць сумка ці іншы прадмет, лепш выставіць іх перад сабой. Добра дапамагае спыніць жывёлу раскрыцце парасона перад сабакам. Як своеасабліва перашкоду можна выкарыстаць і разгортнутую газету. У якасці сродку самаабароны падыходзіць пярцовы балончык.

А калі гаварыць аб праблеме ўвогуле, людзям — сабакаводам і не — неабходна прывіваць элементарную кіналагічную культуру, якая ў многіх краінах з'яўляецца неад'емнай часткай культуры грамадскай. Як выхаваны і сацыяльна адэкватны чалавек не палезе адразу ў бойку, так і сабака, якога правільна выхоўваюць і адпаведна да яго ставяцца, не будзе агрэсіўным да людзей. Гэта чалавек прыручыў сабаку, і менавіта ён адказвае за яго паводзіны і павінен адпавядаць статусу сапраўднага «старэйшага брата».

Вераніка КОЛАСАВА.
kolasava@zviazda.by

■ Неасабісты суб'ектыў

ПЕРАЧЫТВАЮЧЫ ЭКЛЕЗІЯСТА

Усё, чаму належыць прыйсці, абавязкова прыйдзе і спраўдзіцца

Вы не заўважалі, што на пачатку мая, незалежна ад таго, чым ты займаешся па жыцці і ў якіх абставінах знаходзіцца, раптам знаходзіць нейкі дурнавата-радасны настрой? Здаецца, і чалавек самавіты, і пражытых гадоў за плячыма — лепш не ўспамінаць, а адчуваеш сябе, як той дурны шчанюк, што з цікавасцю назірае за кожнай мошачкай, прыслухоўваецца да кожнага птушынага піску, ловіць носам водар кожнай кветачкі і ашалепа скача па маладой бліскачэй траве... Здаецца, менавіта яно, гэтае імгненнае адчуванне, і ёсць сапраўднае, а ўсё астатняе — хатнія і прафесійныя клопаты, штодзённая мітусня ў пагоні за нечым прывідна важным — проста прыкрая недарэчнасць...

Пэўна, менавіта ў такім зусім не разумным і не філасофскім настроі быў той сур'ёзны дзядзька на аўтобусным прыпынку. Паставіўшы свой тоўсты партфель на лаўку і не надта клапацячыся аб яго захаванасці, ён пільна ўглядаўся ў пушыстую галінку вішні, што прыцягальна ківалася пад ветрам ля шапіка з газетамі. То здымаючы, то надзяваючы акуллары, ён уважліва вывучаў бела-ружовую квецень, бы спадзяваўся ўбачыць там сэнс усяго свайго жыцця. Мужчына, мяркуючы па выглядзе, быў абсалютна цвярозы і псіхічна здаровы, але на твары ў яго блукала такая дзівакаватая ўсмешка, што і ў першым, і ў другім пачыналі ўзнікаць сумненні.

Можна, з-за гэтых сумненняў я яго і не разгледзела толкам, і не пазнала. Ён сам мяне гукнуў ужо ў аўтобусе. Зачараваў мяне вышло з яго твару, і зусім не складала ўжо было пазнаць у гэтым мажым чалавеку сябра юнацтва Сцяпана, які вучыўся калісь на хімфаку і штовечар ва ўніверсітэцкім інтэрнаце забаўляў нас песнямі ўласнага сачынення, брынькаючы тры акорды на старэнкай гітары. Прычына пісаць і спяваць жыла з намі ў адным блоку — дробненякая светлавалосая Наташа. Сцёпка проста шалеў, на яе глядзячы, а яшчэ больш ад таго, што яна на яго — як на пустое месца. Што ён толькі ні рабіў: і кветкі за апошняй грошы купляў, і песні спяваў, і інтэрнат аднойчы ледзь не спаліў — нацягаў з факультэта нейкіх рэактываў, хацеў нам адмысловы фокус паказаць, а яно як бабахне!

На гэтым Сцёпкава вучоба і скончылася — яго выселілі з інтэрната, а потым і з універсітэта папрасілі: рэактывы, якія ён сцягнуў, нейкія вельмі важныя аказаліся, усе да міліграма на ўліку. Мы тады вельмі яго шкадавалі, усім паверхам праводзілі, калі з'езджаў у свае ці то Парычы, ці то Азарты. Адна толькі Наталля, з-за якой, уласна, карта ў хлопца так лягла, нават брывом не павяла і ўвагі на яго ад'езд ніякай не звярнула: нечым вельмі занятая была.

З таго часу мы і не бачыліся ні са Сцяпанам, ні з яго «прысучай» — яна праз пару месяцаў з інтэрната да сваякоў з'ехала, а пасля, казалі, замуж выйшла за нейкага ці то датчанина, ці то галандца, з якім праз службу знаёмства пазнаёмілася (пра інтэрнат у нас тады і не чулі)... Таму пасля дзядзька «Як справы?» і «Дзякуй, нармальна» мы са Сцёпкам замаўчалі, бо не ведалі, з чаго пачаць, пра што гаварыць — больш за дваццаць гадоў мінула. Але на яго твары зноў з'явіўся раптам той жа дурнавата-шчаслівы выраз майскага зачаравання, і ён без прадмовы паведаміў: «Можаш мяне павіншаваць, у мяне якраз на Вялікідзень блізнятны нарадзіліся. Пётр і Павел». — «Малайчына, віншую. А як сябе маладая жонка пачувае?» (Вельмі карцела даведацца, колькі ж гадоў той увішнай асобе, якая «папіка» з грашыма акруціла ды адразу дваімі дзецьмі да сябе прывязала). «Дзякуй, усё добра. А наконт «маладая» ты пагарачылася. Наташцы маёй у студзені сорак чатыры было...»

Так, той самай Наташцы, за якой ён так упадаў у юнацтве. Разам яны зусім не доўга — два гады. У яго ў мінулым — два бяздзетныя няўдалыя шлюбы, у яе — адзін, але таксама няўдалы і бяздзетны. Яны сустрэліся на бізнес-кангрэсе ў Капенгагене — Сцяпан прадстаўляў там беларускае аддзяленне буйной карпарацыі, на якую працуе, Наталля адказвала за прыём рускамоўных удзельнікаў. Адрозна адно аднаго пазналі, пайшлі ўвечары пагуляць па горадзе. Ніякіх асаблівых спадзяванняў не было, ды і пачуцці, ад якіх заносіла ў маладосці, даўно ператварыліся ў прывычку. «А потым раптам зразумелі абое: лёс. І сустрэліся недарэмна, значыць, трэба быць разам. А калі даведзіся, што дзіця ў нас будзе — інакш як цуд гэта не ўспрынялі. Ёй жа ўрачы казалі яшчэ ў маладосці, што шанец зацяжарыць — адзін на сто тысяч, нейкія праблемы з сумяшчальнасцю. А тут равесніцы ўжо ўнукаў гадуе, а ў нас — два хлопцы... Вось так, усе тады з мяне смяяліся, шкадавалі, а я чакаў — і дачакаўся. А пачынаць — яно, бачыш, ніколі не позна...»

Вось, аказваецца, як проста. Усё, чаму належыць прыйсці, абавязкова прыйдзе і спраўдзіцца. Усяму свой час... Зрэшты, гэта яшчэ Эклезіяст напісаў. Трэба толькі ўмець чакаць і не забывацца жыць. Такага пасылу, праўда, у Бібліі няма. Да яго кожны ўласным шляхам дайсці павінен.

Алена ЛЯЎКОВІЧ. alena@zviazda.by

■ Добрая акцыя

У бібліятэку з... ашыўнікам

Мы ў адказе за тых, каго прыручылі

У Віцебскай абласной бібліятэцы імя У. І. Леніна адбылося незвычайнае мерапрыемства. У яе сценах адкрылася фотавыстава «Мой хатні гадаванец», адначасова адбылася сустрэча з супрацоўнікамі пакуль адзінага ў краіне дзяржаўнага прытулку для бяздомных жывёл. Наведвальнікі бібліятэкі і мінакі ў дзень адкрыцця выставы таксама маглі ахвяраваць сродкі на дзейнасць прытулку і знайсці сабе хвастатага сябра непасрэдна каля сцен храма кнігі.

— Любоў да жывёл выхоўвае людзей. Пра гэта пісалі і класікі літаратуры, — палтумачыла «Звяздзе» ідэю акцыі кіраўнік установы культуры Таццяна АДАМЯН.

На вернісажы прадстаўлены фотаздымкі, зробленыя бібліятэкарамі і чытачамі. На адкрыцці экспазіцыі цытаваліся выказванні знакамітых пісьменнікаў, філосафаў, палітыкаў пра любоў да братоў нашых меншых. Усё гэта было зроблена невыпадкова, бо віцебскі прытулак для бязглядных жывёл мае вострую патрэбу ў дапамозе.

— Бюджэтнае фінансаванне цяпер скарачана на 70%. Пры тым, што і раней не хопала сродкаў для нашай нармальнай дзейнасці, — канстатвала Наталля ЗУБАВА, начальнік унікальнага прытулку.

У жніўні віцебскаму казённаму дому для жывёл спойніцца пяць гадоў. За гэты час там пралячылі, зрабілі прышчэпкі ад

шаленства і стэрылізавалі каля шасці тысяч бязглядных сабак і каткоў. Гэта значна палепшыла санітарна-эпідэміялагічную сітуацыю ў абласным цэнтры. Зараз у прыстанішчы знаходзяцца больш за дзве сотні сабак і каткоў. Прытулак дзейнічае на ўсё краіне Віцебска на тэрыторыі былых цяпліц пад юрысдыкцыяй арганізацыі, якая займаецца адловам вулічных жывёл — «Спецаўтабазы горада Віцебска».

Наталля Зубава падкрэслівае, што ўсе гады прытулку дапамагаюць нераўнадуднаму гараджане. Прыносяць цёплыя рэчы на падсілікі, макаронны, мясныя вырабы, кансервы, крупы, а таксама павадкі і ашыўнікі. Школьнікі на ўроках працы робяць будкі для шчанюкоў.

— Я ўдзячна ўсім за дапамогу. Прадпрыемствам і фірмам таксама... Пішу лісты ў органы ўлады, каб нармалізавалася фінансаванне. Але пераліска падаецца бессэнсоўнай: мае звароты накіроўваюць тым, на каго скарджуся... — эмацыянальна дадае кіраўнік прытулку.

Падрабязную інфармацыю пра тое, чым можна дапамагчы бязглядным жывёлам, можна прачытаць на афіцыйнай старонцы прытулку ў сацыяльных сетках Вконтакте https://vk.com/priut_vitebsk і Фэйсбук <https://www.facebook.com/groups/vitebsk.priut/>. Гэта не толькі грошы, рэчы і ежа, але і выгул

Усе маглі дапамагчы прытулку для жывёл або займець хвастатага сябра.

сабак, клопат пра чацвераногіх, распаўсюджванне інфармацыі і проста маральная падтрымка.

У дзень адкрыцця фотавыставы «Мой хатні гадаванец» каля сцен Віцебскай абласной бібліятэкі імя У. І. Леніна было шматлюдна. Людзі пакідалі грошы ў скрынцы для ахвяраванняў, прыносілі пакеты з ежай для жывёл. Сабакі і кошкі чакалі тых, хто іх забярэ... Бібліятэкары ўсталявалі побач перасоўны стэнд з літаратурай пра жывёл. Такім чынам, у гэты дзень мелася магчымасць са сховішча кнігі сысці не толькі з кніжкай, але і з новым сябрам. Для гэтага было дастаткова выканаць тры ўмовы: мець пашпарт, павадок і ашыўнік.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@zviazda.by